

Még jelenik hetenkint háromszor u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12	irt. o. 6.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Szerkesztői szállás:

belső s^o számú 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:
6t hasábos garmond sorért 1-ször 100
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglernél (Neuer
Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869. II. dík féleli folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félévre 6 " " "

Évnyegyedre 3 " " "

Egy órára 1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; így például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevésnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.** Stein János, „K. Közlöny” kiadója.

Az erdélyi vasút bogja.

E czim alatt nem rég figyelemre méltó cikk jelent meg a „Székely Hírlap” 64-ik számában, melynek foglatját röviden megismertetni s annak lényegéhez némi megjegyzésekkel járulni ez olvasottabb „Közlöny” hasábjain, nem leendő fölösleges munka. Említett közleménynek rövid kivonata következő:

Mióta az erdélyi vasút kérdése komolyabban szóra került, mióta az előmérések, tanulmányozások és nyomjelzések, egyes magántársulatok és a kormány részéről megkezdettek, Gerend kedvező fekvésénél fogva már jó levele egyik központi állomásnak lön kinézve; a keleti vasút kiépítésére vállalkozott angol társulattal kötött szerződésben kormányunk olyanná jelölte ki azt, sőt az általa benyújtott törvényjavaslat alapján országgyűlésünk is ezt fogadta el: Gerend, mint az erdélyi vasút egyik bogpontja, — honnan a M.-Vásárhely felé vezetendő szárnyvonalnak ki kell ágaznia, — lön a Felső által szentesített törvényekbe igtatva. Az angol vasúti társulat mérnökeinek egyik legnépesebb sectója tavasz óta Gerenden üte fel fohadiszállását, s hosszu és költséges előtanulmányok után a gerendi központi indóház helye az aranyosi új állóhid feletti plateau-n lön megállapítva, s annak fölépítéséhez szükségelt egy millió téglia előállítására egyik odaváló nagy birtokossal forma szerinti szerződés követ. És most, midőn mindenki azt várta volna, hogy a földmunkálatok e központon maholnap egész erdélyvel megkezdetnek, egyszerre jön az utasítás felülről, hogy egy egészen más vonalat kell tanulmányozni, mely a Gerenddel szomszédos Harasztos közűs Sövénykút nevű helyénél a gerend-lónai teret elhagyva, egy kis ártalmatlan patak völgyén lassan lejtve, Székely-Kocsárd-nál bukkanna ki a Maros terére, kikerülve azon állítólagos nehézséget, mely Gerend és Soós-Sat-Márton helységek közt egy oly magaslaton állott elé, melynek legyőzése igen költséges.

Ennyi azon cikknek fontosabb része, melylyel a közfigyelmet a szóban forgó kérdésre irányozni célozta. A többi, t. i. a sövénykút-kocsárdi új ferde irány helyett egy más czélszerűbb s egyenesebb vonalnak ajánlása az egerbegy-gerendi szőlők alatt Hadrévre, már mellékes dolog, melynek egy névtelen magános egyén részéről érvényesítése csak a pium desideriumok közé tartozhatik. Szóljunk hát egyelőre csak a főkérdéshez.

Midőn az említett új ferde iránynak az érintett cikkből, s későbbi tudakozódásaink után hírt vettük, valóban bámulat lepett meg, hogy miként volt lehetséges e völgynek annyi éven át a leggondosabb kutatások és tanulmányozások elől elrejtőzve, mostanig homályban lappangnia?! A vállalkozó angol társulat óriási praxissal bíró vasúti mérnökei s azoknak egyik nagy tekintélyű főmérnöke, ki a társulattól 25—30 ezer frt évi fizetést húz, miként lehettek olyannyira figyelmetlenek, a társulat pénzerdekeit annyira számba

nem vevők, hogy a gerendi fő angol teleptől alig félórai távra fekvő harasztosi Sövénykút völgyét, — mely őket annyi költség- és fáradságtól megmenteni lett volna hivatva, — mostanig föl nem fedezték, annak létezését ők — kik a vidéknek minden kis halmocskáját örökös barangolásaik, kutatásaik után oly jól ismerik — maig nem is sejtették?! s az, mint „deus ex machina,” egyszerre tűnik fel a láthatáron? Valóban nem nagy bók a társulat nagyhirű mérnökeinek, ha egy oly közügyben fekvő expediensre a magyar kormányknak kellett őket figyelmeztetni!

De hát kérjük: tulajdonképen mi indította kormányunkat a gerendi fő bogpontonak félrelökésével egy másnak keresésére? és pedig csak most, ily későn? A szerződés megkötése és az illető vasúti törvényekkel alkotása előtt a kormányknak semmi nevezhető közege e vidéket meg nem útazta? a kormány részéről eszközölt előmunkálatokból a kérdés mibenléte iránt nem volt-e tisztában? Mind oly kérdések, melyekre igen óhajtanánk felvilágosítót, útbagazított feleletet nyerni a m. kormány vasúti igazgató tanácsának valamelyik tagjától, annyival inkább, mert a mint halljuk, az angol társulat vele született flegmájával ez új irány tanulmányozására hajlandó, s azt jutányossági szempontból tán elfogadni is kész, de a gerendi főállomás körül eddig tett munkálataiért jelentékeny kárpótlási összeget, s tán még ráadásul az elvesztegetett időért az engedélyi időnek jóformá megnyújtását is követeli.

Legelső sorban megfontolandó ez ügyben, ha vajjon azon czél, hogy az irányváltoztatás által néhány száz ezer forint építési töké s annak az állam által biztosított kamatai meggazdálkodtassanak, el lesz-e az által érve, ha a főbogpont Gerendről Kocsárdra tetetik át?

Ha épen csak arról van szó, hogy a n.-várad-kolozsvár-brassói vasút fővonalának kolozsvár-tövisi része a Szamos völgyéből a Mezőség egy részét átszelve s az Aranyos völgyét alig érintve, mielőbb elérje a Maros völgyét, akkor a sövénykút-kocsárdi irány igen czélszerű expedienst nyújt; mert az tagadhatlan, hogy (kivált ha véglegesen megállapított dolog, hogy a vasút Új-Tordánál, nem pedig az Egerbegy-Gyeres közötti péterlaki völgyön lejt ki az Aranyos terére) ez úton a fővonal kevesebb kerüléssel, rövidebb futással s kevesebb költséggel éri el a Maros völgyét, illetőleg Sz.-Kocsárdot. De mi történik a M.-Vásárhelyig multhatlanul kiépítendő szárnyvonalal? Nem ugyanannyival lesz-e hosszabb ez, mint a mennyivel rövidül amaz? A Gerend-Soós-Szt-Márton közt felmerült hegy — inkább csak domb-levegási nehézség helyett nem kétannyt nyerünk-e az on szövevényes ártéri területen, mely az Aranyosnak Marosba ömlése körül, Kocsárdtól egészen Hadrévig elterül, s melyet ez esetben a vasútvonalnak kikerülni nem lehet?? Én, ki e vidéket igen jól ismerem, nagy respectussal viseltem ezen kényes pontok iránt, s megvallom, nem tudom megfogni, hogy ezen sokképen ostromtól, hosszu ártéri vonalnak magas töltések segédelmével átszelése, s az Aranyos folyó áthidalásának áttétele a gerendi álló hid mellett kényelmes, biztos és normalis helyéről, azon pontra, hol az Aranyos a Marosba szakad, s hol az áradásaival minden évben annyi bajt, rendtelenséget okoz, — miként okozhat a társulatk kevesebb költséget, az országnak csekélyebb kamatbiztosítást, s általában az illető vonalrész biztosságára, állandóságára nézve több megnyugvást, mintha a gerendi plateauól egy nem nagyon hosszu emelkedés levágásával szállana le Vajdaszege néli a Maros terére, túlfelől pedig a szárnyvonal ugyanonnan Hadré felé, egy darabig mindenesetre magas, de legalább biztos és tiszta terrenumon épített földtöltésen.

E felett nem kell telednünk még azt sem, hogy ha a központi állomás jókora terjedelmű indóházának és melléképületeinek a gerendi plateau helyett (mely az Aranyos niveauja felett 9—10 ölnyre fölemelkedve, örök időkre ármentes) Székely-Kocsárdnál, — mindenesetre a falun kívül eső legelőn, egy oly téren kell épülnie, melyet a

Marosnak minden jelentékenyebb áradása előtt, annak oly költséges magasságra és terjedelemben kell feltöltetnie, mely aztán igaz teljes biztosságot fog nyújtani, de egyszerűs mind (épen ugy földmunka lévén, mint a soós-szt-mártoni perhorrescált magaslat levágása) tetemes költséget okozand.

Van még egy szempont — gondolatom szerint nem legutolsó fontosságú — mi ez ügyben komoly megfontolást érdemel, s ez a stratégiai szempont. Hogy jelen korban a vasúti hálózatok főbb bogpontjai a hadászatban mekkora fontossággal bírnak, azt nem rég szomorú alkalmunk volt tapasztalni, egy rohamosan lefolyt háboru esélyei közben. Ez bizonyítgatásra nem szorul. És most kérdelem, hogy az erdélyi részekben átvonuló vasút egyik legnevezetesebb bogpontjának Sz.-Kocsárd mellett, a Maros árterében van-e helye, vagy azon kedvező fekvésű háromszögben (szinte kedvem lenne mondani: deltán), mely az Aranyos és Maros folyók összefolyásánál biztos magasságban elterül, mindkét folyam völgyét a fő- és szárnyvonalat meszse uralja? — Ugy hiszem, e kérdésben minden szakember Kocsárd helyett Gerend mellett fogna szavazni.

Mielőtt tehát ez ügyben végleges határozat hozatnék, nem fog ártani az általam fűlágosan érintett körülményeket is számba venni, megvizsgálni, s csak azon esetben térni el a már megállapítva volt gerendi főállomástól, ha kétségbevonhatlanul be lesz bizonyítva, hogy azt az országnak jól felfogott érdeke multhatlanul kívánja.

A „Sz. H.”-beli cikk által javaslatba hozott egerbegy-hadrévi irányra nézve is, meg lehet, el fogom mondani igénytelen vélekedésemet, ha időm s e lap tere engedni fogják. *) — ts —

„Visszaélések a vasút-építéseknel.”

E czim alatt az „Ellenőr” folyó évi 146-ik számában „Skorpio” aláírás alatt elősorolja azon töneges visszaéléseket, melyek „értestlései” szerint „különösen” a keleti vasút építésénél előfordulnak.

Visszaélések minden vállalatnál fordulnak elő s ki merné állítani, hogy oly nagy vállalat létezésénél, mint a keleti vasút, kiharadhatnának; de a nevezett cikkben a visszaélések egész sora és oly módon esetenlétük, mely a valóságnak teljeséggel nem felel meg, s így a munkaerőket elijezzi, a hazánkban különben is gyenge vállalkozószellemet megszübbasztja, s általában a közvéleményt is könnyelműen félrevezeti.

Ennél fogva, mint a magyar királyi vasútepitészeti igazgatóságnak a keleti pálya építésére vonatkozó felügyelettel megbízott főmérnöke, annyival inkább indítatva érzem magamat felszólalni, mer az érintett cikk a nevetem is egyenesen megmulitja s azzal az esetelt visszaéléseket szoros összeköttetésbe hozza.

Felemlitetik, hogy a várad kolozsvári vonalon munkások részére kialakított bérnek hiányos kifizetése következtében a véres összefitközések naprenden vannak. Ily rendtelenségek megállására a helybéli hatóságok részéről kiküldött egyéneknek vannak a munka helyszínén, s így az efféle polilialis ügyek nem tartoznak a technikai felügyelet hatáskörébe, hanem az illető hatóság által intézendők s intézettek el.

Megjegyzem azonban, hogy noha a vasútepitészeti igazgatóságnak Hunyadon és Váradon is van egy-egy, az építésre való közvetlen felügyelettel megbízott mérnöke, kik csaknem folytonosan a vonalon vannak, ezektől erre vonatkozó, vagy az állítólagos rossz egészségi állapotokat jelző jelentés hozzám nem érkezett.

Hogy az angol alvállalkozókkal kedvezőbb feltételek mellett köttetik szerződés, ezt hazafias álláspontból sajnálni lehet, de bizalom dolga s így teljesen magántügy lévén, ahoz senkinek hozzájárulása nincs.

Alvállalkozóknak a fővállalkozókkal való differenciális ügyekről tudomása van az alólírtak is s a mennyiben közvetítői szerepükből folyó háskörünk megengedte (mert se exponált mérnök, se alólírt, illetékes bíróságot a felek irányá

*) Mindenkor szivesen engedünk tért t. munkatársunknak, mint hazánk egyik tekintélyes mérnöki tehetségének, sőt a közügy érdekében érveneni fogunk, ha avatott szakképzettséget igénylő ügyekben minél gyakrabban nyilatkozand.

Szerk.

ban nem képeznek) több ily peres ügy intézettel el békés úton, s ott, hol ez nem sikerült, a törvény útjára lettek az illetők utalva.

A vádnak azon pontját, hogy a vállalkozó mérnökei a vonal előlirt irányát megváltoztatják, az állomások indóházai és keresztútak egészen más helyen állítatnak fel, mint a hová a helyben hagyott terv szerint elhelyeztetniök kell, s hogy nagymérvű kövezések rossz anyagból való előállításával „a kormány mérnökei legkevésbé sem törődnek”, mint teljesen valótlan állítást tagadnom kell; mert sem a kivitelben nem történt az eredeti tervtől semmiféle eltérés a kormány egyenes beleegyezése nélkül, sem hiányos építkezés nem fordult elő, mely a kormány mérnökeinek figyelmét kikerülte volna, s melynek kijavítása részint nem foganatosított, részint foganatosítására a kellő erőfeszések és javaslatok általam meg nem tettelek volna.

Ha az „Ellenőr”-ben megjelent cikk az állítólagos visszaélések elősorolásával beéri, azokat a fennebbiekben kellő mértékre leszállítván, bevezethetném nyilatkozatomat; de a cikkirő tovább megy és vonatkozva abbéli állítására, hogy a kormány mérnökei tudják mind e visszaéléseket, szóról szóra ezeket mondja: „Ezen kormány-mérnökök egyike Nagy János ur, kire a felügyelet van bízva, de úgy látszik ezen ur nem azért van ott, hogy felügyeljen, hanem, hogy szemet hunyjon a visszaélések előtt.”

E vád már nemcsak egyszerű mulasztást foglal magában, hanem egyenesen a lelkiismeretlenség büntetést érdemlő vádját sújtja, még pedig a nyilvánosság előtt fejemre.

Tisztelti tudom én azon számdéket, mely az „ellenörködés” nemes hivatását tüzi feladatánál, s biteles adatokkal szolgál a kormányknak; de ha valaki, a legkisebb bizonyítékok teljes hiányában, a nyilvánosság előtt ily váddal lépni nem átal, az csak annak bizonyosága, hogy magának az illetőnek nincs lelkiismerete, s a ki alaptalan gyanúsítások által rágódik más becsületén, annak ellenörködése a gem eljárásához hasonlít, mely nem a tő tisztításának czéljából falja fel belőle a békákat, hanem azért, hogy jól lakják velök.

A kinek — mint az „Ellenőr” említett cikke írójának oly széles körben vannak tudósítói, bizonyára kevés fáradságába kerülend az alólírtak eddigi multja felől biteles tudomást szerezni. — Ha e fáradságra elszánja magát, meg fog győződni, hogy pályámon az erélyesség és lelkiismeretesség görögnyós útját mindig becsülettel futottam meg, s hogy a vasútepités körül 11 év alatt szerzett szerény ismereteim s tapasztalataimon kívül, kiváltkép lelkiismeretességemnek közööm azon általam nagyrabecsült bizalmat, mely szerint az összes erdélyi vasútk építésének kormányi felügyeletével bíztam meg.

Midőn tehát a reám szert vádat visszautasítotam, azt ezennel egyszerűs mind alaptalan rágalomnak nyilvánítom, s felhivom cikkirőt, hogy ha bizik állítása valóságában, vádjait vagy a vasútepitészeti igazgatóságnak, illetőleg a miniszteriumnak egy mint cikkében formulázva van, jelentsé fel, vagy saját lapjában vonja vissza; mert mindaddig míg egyikét vagy másikat e lépéseknek meg nem teszi, magát a cikkirőt vagyok kénytelen alaptalan rágalmozónak nyilvánítani. — Én nem vagyok ex professione hírlapíró, vagy hírlapolvasó, s ha volna is bajlamom hozzá, meggátolna ebben körülmény, hogy időmnek 3/4 részénél többet töltök az egyes vonalrészeken útban. Megtörténhetik vala tehát igen könnyen, hogy az „Ellenőr”-nek említett száma is, mely engemet a nyilvánosság előtt mint lelkiismeretlen — a közjó elleni eljárás felett szándékosan szemet hunyó hivatalnokot tün tet fel, nem kerül a kezembe, s így nem lehet vala alkalmam magamról az érintett vádat elhárítani, ha egy ismerősöm, kivel e hó 27-én N.-Szébenben véletlenül találkoztam, e cikket kezembe nem adja, kinek ebbeli szívességeért ezennel köszönetet mondok.

Megeshetők, hogy az „Ellenőr” nek még egy-szer másszor kedve jöhet efféle vádakkal előállani, melyekről tudomásom tán nem is lehetend. Erre nézve előre kijelentem, hogy azokra felelni nem fogok, miután az útát megjelöltem, melyet — ha nem csupa lármázási viszketeg s álhazafiság, hanem a közérdek iránti őszinte érzés indítója lépéseinek — ugy ezuttal mint később követnie kell. — Végre felkérem jelen nyilatkozatom felvételre mindazon lapok szerkesztősegeit, kik az említett cikket részben vagy egészen átvették.

Kolozsvárt, aug. 29-én 1869.

Nagy János,

főmérnök.

Bécs, aug. 28. 1869.

— Az oly szükséges egyetemi reform itt Ausztriában épp oly nehezen halad, mint Magyarországon, már pedig a hátramaradás ezen a téren az egész ország hátramaradásával, mert az egyetemeken képződnek és képződtek századokkal ezeltől is az államok oszlopai, tudósai. Ha egy épület támpontjai gyengék, akkor az épület maga sem lehet erős. Ha a törvényhozók, a bírúk, a természetűdők nem bírnak valódi, szolid, alapos műveltséggel és tudománnyal, akkor azok művei és tettei szinte csak a kárteknő felületesség bélyegét fogják magukon hordani.

Az itteni orvosi kar e tekintetben dicsegetre méltó lépést tett a reform-kezdémenyezés terén. Mindenekelőtt fel kell említenem a facultás azon határozatát, melynek következtében azon szabály, miszerint a pesti egyetemen készült orvosok Bécsben nem practizálhatnak, báró Eötvös közbenjárása folytán megszüntetett. A facultás főtette abban az, hogy elhatározta az itteni orvosi egyetemen a tanrendszert egészen és pedig szabadelvű alapon megváltoztatni. A facultás tagjai e részben két pártba oszlottak: a radicalisok ifjabb orvosokból állván (Jungen) és conservatívek (die Aelten.)

Ezen két párt választott egy bizottságot, mely meg lett bízva egy reformtervet készíteni. A kolozsvári közönséget érdekelné fogja azon hír, hogy ezen bizottság elnöke egy Kolozsvárt általános ismert férfit, Nágel tanár lett választva. Mint értesülünk dr. Nágel felemlítette megnyitó beszédében, az egyetem viszonyát Magyarországhoz is, hangsúlyozva, hogy a pesti egyetem már is igyekszik, hogy a többi híres európai egyetemekkel egy polcon állhasson. Mindenesetre nagyon előnyös, ha az itteni tudományos körökben a magyar érdekek pártolókra találjanak. Reméljük, hogy az itteni egyetemi reformot Magyarországon is követni fogják.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ülése aug. 28-án.

Jelentés tétetik a hadsereg rendes szükségletét előirányzó költségvetést illetőleg azon eltérésekről, melyek a magyarországi és a birodalmi tanács delegatiojának határozatai közt fenforognak.

Az első eltérés van a II. czimnél. Erre a magyar országgyűlési bizottság 147,000 forintot szavazott meg, a birodalmi tanács bizottsága pedig semmit. Az albizottság e tételnek a közös költségvetésből mint ebbe nem valónak kitűrlését indítványozván, e javaslat elfogadtatott.

III. czim. Felsőbb parancsnokságok részére a magyar delegatio 1,500,000 forintot, az osztrák delegatio pedig 1,300,000 forintot szavazott meg; az albizottság 1,450,000 forint mellett nyilatkozott.

A IV. czim a közös hadügyminiszter előterjesztése folytán a czimre nézve a határozat függőben hagyott, hogy a hadügynek meg alkalma lehessen az osztrák delegatióknak hozzájárulását a magyar bizottság által megajánlott nagyobb összeghez kieszközölni.

V. czim. A katonai szekerészet részére a magyar delegatio 250,000, az osztrák pedig 251,025 forintot ajánlottak meg.

Az albizottság javaslatához képest az előbbi határozat fentartatik.

VII. czim. Élelmezési raktárakra a magyar delegatio 450,000, az osztrák pedig 500,000 forintot szavazott meg. Az albizottság indítványa 475,000 forint megajánlása iránt elfogadtatván, még 25,000 forintnyi különbség marad fenn.

TÁRCZA.

„Az é.-amerikai unio bel-harcai.”

I.
Ez a czime egy Blankenburg Henrik által írt, közelebbről Brockhausnál, Lipsében megjelent munkának, melynek czéja: megismertetni a nagy közönséggel mindazon „nagy politikai átalakulásokat”, melyek, ez évtized kezdete óta, az észak-amerikai szövetséges államokban történtek. Már a legelső lapok meggyőzik az olvasót arról, hogy a kor színvonalán álló tudományos szellem műveléssel van dolga. Ez közművelődési és történelmi rajza azon beharcoknak, melyekkel az évtized kezdetétől fogva az é.-amerikai unio meg kelle küzdenie: az emberiség életére való behatásuk, az é.-amerikai polgárháború kimenetelének fontossága, ugy Amerika mint Európa polgárisodására nézve ebben teljesen megvilágítatik.

A könyv három fejezetre oszlik. Az első tárgyalja a belső összefeszítések okait s annak kifejlesztését, a déli államok elszakadását; a második előadja a politikai tusákat, a háború bevezetésétől az 1868 diki elnökválasztásig. Az első fejezetben tehát a történelmi, a másodikban a katonai, a harmadikban az államjogi mozzanatok vannak előtérbe állítva; de valamennyi felett az általános polgárisodási álláspontról uralkodik.

Blankenburg művének megjelenése mindenre nézve öröndetes hatással bír. Az emberiség fejlődése körül legújabbban tett kutatások ered-

IX. czim. A magyar delegatio 140,000, az osztrák pedig 143,000 forintot ajánlott meg. Az eredeti határozat az albizottság javaslatához képest fentartatik.

X. czim. A tüzérségi hadszertűgyre a magyar delegatio 2,700,000, az osztrák pedig 2,740,000 forintot szavazott meg.

Most kerekaszámban 2,740,000 forintot ajánlott meg, az osztrák delegatio határozatához járult a bizottság.

XI. czim. A magyar bizottság 114,000 forintot, az osztrák pedig 120,000 forintot ajánl meg. Ez utóbbi ajánlathoz a magyar országos bizottság is hozzá járult.

XV. czim. A magyar delegatio 2,100,000, az osztrák pedig 2,038,200 forintot szavazott meg. A 7-es bizottság javaslata folytán 2,050,000 forintot szavaztatván meg, még 11,800 forintnyi különbség létezik a két határozat között.

XVI. czim. A magyar delegatio 10,745,000, az osztrák pedig 10,742,988 forintot szavazott meg. A 7-es albizottság javaslata folytán most 10 millió 743,000 forintot ajánlatván meg, csak 2,000 forintnyi különbség maradt fenn.

XX. czim. A magyar delegatio 12,000,000, az osztrák pedig 11,900,000 forintot szavazott meg; a 7-es bizottság ugyanezen összeget ajánlván, a különbség kiegyenlített.

XXIII. czim. A magyar delegatio 954,000, az osztrák pedig 904,917 forintot szavazott meg; a 7-es albizottság javaslata folytán most az osztrák összeget megközelítő 940,000 forintot ajánlatott meg.

A bevételnél nincs különbség.

Három czimben tehát összesen 71,00 forinttal több s 5 czimben 216,000 forinttal kevesebb szavaztatván meg, a főösszeg 145,000 forinttal szállított le, a III. czim alatt függőben maradt 50,000-nyi többletet is beszámítva.

A magyar országos bizottság ülése aug. 29-én.

Benedek tábornok a jegyzőkönyv bitelesítése után Kautz Gyulának a tegnapielőtti ülésben tett interpellatiojára azt feleli, hogy Győr városának a beszállásolási iránti kérvénye tárgyalás alatt van, s a magyar honvédelmi miniszterium válaszában beérkezése után el fog intézteni.

Az élelem-tárnak körhízára alakítása maga után vonja a jelenlegi körhízával használt épületnek kaszárnyává változtatását.

A határvédőkre a birodalmi tanács delegatioja 200,000 forintot szavazott meg, melyhez a magyar delegatio a 7-es albizottság indítványa folytán hozzájárult.

Átküldetik a birodalmi tanács üzenete a szárazföldi hadsereg rendkívüli költségvetése tárgyában.

A II. czimben a monitorokra a magyar delegatio megszavazott 400,000 forintot, az osztrák delegatio semmit. A 7-es albizottság az eddigi határozatot fentartatni javasolja. Elfogadtatik.

Az V. czim. Iső tételében Komáromnak a homoki hegyen és a Vágnak a Dunába való bejelyésénél eszközözendő építkezések befejezésére 150 ezer forintot szavazott meg a birodalmi tanács delegatioja. A magyar delegatio 280,000 forintot. A határozat fentartását javasolja a 7-es bizottság.

Pulszky Ferenc indítványozza, hogy fogadtassék el a birodalmi tanács delegatiojának határozata.

Rajner Pál indítványára végleges eldöntése e kérdésnek a 3-dik izenet váltásának idejére javaslatot. A VIII. czimben a számfelviteli fizetésének emelésére a magyar delegatio 1,500,000 fo-

ménye: a létező folyó küzdelem, az ember eredete s a létezési törekvésekhez alkalmazkodása által eszközölt átalakulása: a művelődés-történelmi törvények egész sora — a szerző által feldolgozott tárgy megvilágításánál nagyon szerencsésen vannak felhasználva. Mintán minket európaikat az egyesült államok létezésének, alakulásának általános élményei leginkább érdekelnék, a következő sorokban ezekről fogunk beszélni.

Az első francia forradalomnak s közvetett és közvetlen eredményeinek hatása a világlétre sokáig elhomályosította azt: mily fontossággal bír az emberiségre az é.-amerikai unio megalapítása. Mért történt ez, azt Blankenburg így indokolja:

„Nagyszerű rombolások mindig inkább vonzák magukhoz a közérdeket, mint a lassan fejlődő tevételesség alkotási, melyek többnyire csekély, jelentéktelen kezdeményezésekből származnak.”

Bárha a francia nagy forradalom nem csak nagyszerűen rombolt, de tényleg alkotott is, meg kell gondolnunk azt, hogy az új államrendszer, mely kizárólag a természetadta emberi jogok nyugszik, s melynek létesülhetésére tört utat Európában a francia forradalom — Amerikában már 14 évvel azelőtt vivotott ki az emberiség számára, és az egyesült államok alkotmánya is két évvel elősebb, a francia forradalom kitörésénél. Amaz kedvelte meg az európaikkal azon nézetet, hogy az alkotmányos emberjog alapja lehet az államformának nemcsak kezdetleges művelődési állapotok közt, hanem magas fokra fejlett népeknél is: épp ez ut uralkodott ama demokra szellem a világtörténelem felett azon időtől korunkig.

rintot az osztrák 1,700,000 forintot szavazott meg. A magyar delegatio hozzájárul az osztrák delegatio határozatához.

Rajner Pál tollvivő felolvassa a birodalmi tanács bizottságának a külügyi költségvetés I. fejezetének 5. czimére, t. i. az „Osztrák Lloyd” javadalmazására vonatkozó mai határozatát, melyben az egyetértés a háromszori üzenet-váltás által el nem értevé, az ügynek törvény értelmében közös szavazás általi eldöntése indítványozatik.

Elnök kijelentvén, hogy ily körülmények közt nem marad egyéb hátra, mint a közös ülést megtartani, mindenekelőtt a közös szavazásban részt veendő tagok névsora lett megállapítva, mitután a törvény azt rendel, hogy a két elnök e névsort egymással kölcsönösen közölje.

A két delegatio együttes ülése aug. 30-án.

A delegatio ma tartott együttes ülésében a triesti Lloyd jövedelmi adójának, az e társulatnak adott kormányi javadalmazásba való beállítására, a magyar delegatio határozata szerint, 64 szavazattal 34 ellen, elfogadtatott; ugyancsak a dunai monitortok beszerzési költsége is, a magyar delegatio határozata szerint, 59 szavazattal 39 ellenében elfogadtatott. A magyar delegatusok egyhangulag szavaztak, és a néhány reichsrathi delegatus, ki a magyarokkal szavazott, döntötte el a szavazás eredményét.

Hatósági élet.

M. Vársárhely, aug. 29. 1869. — Maros-zsék képviselő bizottságának rendes évnegyedes gyűlése f. hó 26-kán vette kezdetét; tárgysorozata előre ismeretes lévén, abból folyólag a választások lehetőségére is kilátás mutatkozott, ugyanazért a tanácskozási nagy terem csak közepesen telt meg; de annál több volt az óhajtott Felső-Fejérből a napokban hazaérkezett szeretett főkirálybírákat mentől előbb megjelenni látni; kinevezetett tehát a meghívó küldöttség, s midőn annak távozása után főkirálybíró úr csakhamar megjelent, hosszas és lelkes éljenzések tanuskodtak arról, miszerint elszólíthatja ugyan öt néha körülből a hazafikötelesség; de mindig velünk van örömtünk s dícsőségtünk a felett, hogy öt még magunkénak mondhatjuk.

Rövid, de velős s higgadt tanácskozást ajánló megnyitás után, a tanácskozási egyszerűsítése szempontjától a jegyzőkönyv bíralására egy, feliratok és átiratok vizsgálata és elkészítésére második bizottságot ajánlatván, az ajánlottak elfogadtattak. Következett a felsőbb leiratok tárgyalása, de tekintettel becses lapjának igénybe vett terére, valamint időm rövidsége miatt is ezen leiratoknak belügyileg érdekesebbjeit fogom megemlíteni.

Olvastatott és közmegelegedéssel hallgattatott végig a belügyminiszteriumnak azon leirata, melyben utadja a szék közönségével, hogy a kért 3 ik alorvosi állomás a jelen évi költségvetésben nem foglaltatik ugyan, azonban a jövő évi budgetbe indokolt fölterjesztés után fülvehe ő lesz, az emberiség és igazságszolgáltatás mellözhetlen érdekei sürgetvén ezen intézménynek mielőbbi életbeptetését, a költségvető-bizottság azonnal utasítatott ezen tételnek fölvetelére, szem előtt tartván, hogy ezen 3-dik alorvosnak lakhelye Nyárad-Szeredában leend.

Olvastatott a cultusminiszteriumnak leirata, melyben tudatván Filep Albertnek Maros, Aranyoszekek és Tordamegye tanfelügyelőjévé lett kinevezetelét, fölkeri a szék közönségét említett tanfelügyelőnek hivatalos eljárásai által igényelt

Az új elv (a democratia) legelőször Amerikában lépett életbe. Nagysága abban rejlik, hogy az egyén erejének, az állam egészében szabad kifejlést enged s ez által épp az egyetemenk biztosítja a lehető legnagyobb gyarapodást. A régiék beérhették az ő rendszerrel; akkor az egyetem egy a nép felett álló, sőtét hatalom vala, melybe, mint Freitag Gusztáv oly szépen mondja — az egyed mint egy be volt kötve; most az egész az egyesek szabad öszműködésének eredménye, annak gyök-szálati képezi. De ez elv teljesen csak köztársasági államban valósítható, csak ott, hol nincs állandó hadsereg, pazar fényű udvartartás, nem bírnak egyes kasztok kiváltságokkal, lehetséges az egyének munka, és csak is munka által magasra emelkedni, a mi a nagyobbára nem köztársasági Európában, daczára a többféle politikai és társadalmi átalakulásoknak, eddig csak kevés talentummal kiválóan megáldottaknak sikerült.

De e nagy elv, az unio 1787-diki alkotmányában, mely a megfelelő módosításokkal és hozzáadásokkal ös alakjában ma is érvényes — sincs teljesen befoglalva; sőt ez alkotmány nagy hézagokat mutatott fel, melyek alkalmat szolgáltatottak az unio államai közti törésre.

Blankenburg épp e bégagokban az alapítók nagy bölcseségének nyomait fedezi fel. Mert nincs olyan bölcs, ki a készen látszó új alkotásban épp azon részleteket mutathatná ki, melyek nemcsak hogy kifejlésre képesek, hanem valószággal ki is fognak fejteni; annál kevésbé lehet az emberi művet oly matematikai szabatosággal összealkotni, hogy a kifejlődés útját aprójjára ki lehessen mutatni.

A legnagyobb bölcsesség talán épp abban rej-

segélynyújtásra; ezen kinevezés, mint a népnevelés terén mutatkozó öröndetes haladás lelkesen megjeleneztetvén, a kért támogatás kévéséggel megajánlatott. Maroszekek értelmisége évek óta kezdeményezett e téren; felekezet nélküli népiszkolák sikertültek is már néhány községben, e czélra adakozás útján közel 3000 forint o. é. gyűlt s jelenleg a tatarékpénztárban gyűmölcsöz, szóval a kormány ezen nagy fontosságu publico-politikai intézkedése Maroszekek haládatos talajra találand.

De menjünk tovább.

A bel- és kereskedelemügyi miniszterek a népszámlálásról szóló 1869 ki 3-dik törv. czikk érvényesítése szempontjából elütközéskedéseket megítélésre és segélynyújtásra szólítják fel a szék közönségét. Berzenczei L. ugy vélekedik, miszerint a megyei autonomiát eltörölni akarják, s mégis mindent velünk végeztenek, a nép még azt fogja gondolni, hogy ezen összeirással adófülelést céloznak, ajánlja, hogy az illeték tanulmányozzák a ügyet s a népet igyekezzenek fölvilágosítani. Bán Ferenc (makkfalvi székely): „nánunk tegnap a csendörök megkezdtek a nép özszeírását, az ökröket is felírják.” Ezen szavak által kellett nagy visszatetszést azonban csakhamar eloszlatta azon elnöki nyilatkozat, miszerint a tiszt-ségnek a tényről semmi tudomása s elnökileg gondoskodtatni fog a netalán fölmerült visszaélés meg-orvoslásáról. Ez intermezzo után a tanácskozási rendes folyamát visszanyervén, bizottság nevezetett, mely a mellékelt utasítást és táblázatokat tanulmányozván, a holnap ülésben a keresztülvétel mikéntje felöl véleményt terjeszsen. F. A. ezeltőlí főügy-zőnk vállalta e munkát magára, s következő napon kimerítő felvilágosítást és véleményt terjesztvén elé, a népöszeirő-bizottság azonnal ki is nevezetett. Olvasatott tovább azon leirat, mely mellett a maroszekek tűzkármentő társulat alapszabályai visszaküldetnek azon megjegyzéssel, miszerint a kormány azt, mint a szék felelőssége alatt álló rendőri intézményt nem ellenzi. Némelyeknek aggodalmuk merült fel, vajjon a nem-ellenzést megerősítésnek lehet e értelmezni? vajjon a rovatál-hátrálékok felhajtathatnak-e? sat., azonban a többség ezen leirat valódi értelme szerint az új alapszabályok megerősítését találván, bizottságot nevezett, mely ezen több évek óta fennálló üdvös intézménynek a megerősített új alapszabályok szerinti folytatása és fenntartása mikéntjéről előleg véleményt terjeszsen elé. Ezen ügygyel évek óta foglalkozott I. I. a bizottsághoz nevezetvén, másnapon tett talpraesett előterjesztése folytán azonnal, mint szakértő, a társulat ügynökének ki is kiáltatott.

Nem melözhetem, az új törvényezikkek föl-olvasása alkalmával egy öreg úr indítványozta: folyamodnának kérelemmel a miniszteriumhoz, hogy az előjáróságoknak sükéséget törv. czikknek ingyen küldetnének meg, holott az épen felolvasott leirat tisztán mondja, hogy a kiadás magán vállalkozó Rath Mórnak lett átadva, hogy az olvasó kiadásnak íve 2 1/2 krért megszereshető, továbbá köztudomásu dolog, hogy alkotmányosan kezel köztügynek fölöleleges állirei nincsenek, s ha minden törvényhatóság hasonló kéressel lépne fel, az elégtétel alig-ha kitelnék a miniszter urak privát cassájából, de nem kívánván ezen indítvány indokát fürkészní s a rákövetkezett döntvényt szellőztetni, megemlítem még, miszerint Maroszekek képviselő-bizottsága az igazságszűgyminiszterhez az Irányi-féle megtámadás alkalmából bizalmi feliratot szavazott; szövegét, mihelyt hozzájuthatok, azonnal megküldöm. Végre: megemlítem, miszerint a bizottság ez alk-

lik; az alkotásokat oly tökélytelenül állítani fel, hogy ez tovább fejlődést biztosítsa, annak útját ne állja. E remek művet Washington és az első congressus követői készítették. Az alap arra volt számítva, hogy az általuk megalapított szabad állam a legnagyobbszertű kifejlésre képesítessék, s azon borzasztó válság, melyet az időközben beláthatlan kiterjedést nyert építmény diadalmasan állított ki, az alap szilárdságáról tanuskodik.

„Csak az unio épségének fentartása mellett lehetséges az alkotmány nagy elveinek és az állam egyszerű szerkezetének fenállása.”

Ha területe egyes államokra darabolatott volna, az állandó hadseregek szervezése mesterséges állampépezet felállítását tette volna szükségessé s ez elvette volna az unio erejét, melylyel polgárisító feladatát kell teljesítenie.

Az unioak sükésége van az atlanti és csendes világtenger közt fekvő egész s területére nemcsak azért, hogy a nagy politikai elvet s világhatalmi állását megóvhassa, hanem azért is, hogy a legfőbb közművelődést is elömozdíthassa.

A szakadás fokozatossá vált volna; nemcsak északi és déli államok képződnek, hanem hova tovább mind több tag válnék el s ezekben azután nem lesz vala meg az a gyarmatosító és rendező erő, melyet az unio egyeteme oly erélyesen és szakadatlanul fejtett ki. Végül az unio felbomlása által kitörölhetenné válandott azon szennyfolt, melyet Britannia egykor e gyarmatokra sűtött volt: a négerék rabzolgasága, mely oly szorosan ösze volt fonódva a déli államok társadalmi, gazdasági és éghajlati viszonyai — politikai intézményé válandott.

lommall szükségfeletti munkát is végzett, értem a törv.-széki elnök-, ennek helyébe ülnök. s végre ennek helyébe alligység-választást. A bíróságokat szervező törvény már meghozva van. Annak életbe lépése csak idő kérdése, ha az igazságügyi-miniszternek fennjelzett bizalmunk mellett is újmutatással akartunk szolgálni, azt végezhetjük volna egyszerűbben, t. i. főkiáltása által a most már 155 szavazattal megválasztott helyettes elnöknek, Hajdu Mózesnek, ki N. S.-nak követté lett választása óta közelméremet kiérdemelt, szorgalommal és igyekezettel folytatja a törvényszék vezetését; de hiába, a míg csak lehet autonómisták szerepünk lenni!

A főtiszti ebédeket sem hagyhatom szó nélkül, hol első napon 100, második napon 50 teríték mellett a sok komoly foglalkozás után a kedélyt jölvén felvillanyozó poharak ürtettek; azonban az első pohár királyi felségéért, azután a királynőért és királyi gyermekekért lett tiszteletteljes felköszöntve, s csak ezután következtek a kedélyességek, melyeknek leírása sok időt és sok tért igényelne.

r. l.

Vidéki levelezés.

K. Vásárhely, aug. 22. 1869. — Községünk ő Felsője a királyi születési ünnepét örömmel ünnepelte, önkényesen világított, másnap polgári és katonai hatóság a nemes czéhekkel együtt, előbb a kantai róm. kath. egyházban hallgatta a „Te Deum“ ot, onnan tömegesen jött a ref. templomba, végig hallgatni a királyi és hazáért mondott buzgó könyörgést. A katonaság mindkét helyen üdvövéseket tett.

A jelen évi sorozás előmunkálatai nagyban folynak, s már-már készen van vele a hatóság. — A honvédtörzsa a mult hó folytán történt községtünkben, beállott két honvéd, ezenkívül igen sok jelentkezett; de korunknál fogva nem vehették őket fel. — A mult hó folytán a kantai róm. kath. általános ifjusága saját könyvtára javára műkedvelői előadást tartott a városi tanácsbáz nagy termében. Az előadásra betanult darabok: „Kemény Simon“ és „Mátyás diák.“ Az előadás kezdetleges s a kezdetnek nehézségeivel küzdött, már csak az is rontotta az illúsiót, hogy nőszerepben férfi játszott.

Különbösen az igyekezet dicseretes. Közönség közép számmal, mennyit jövedelmezett a könyvtár részére, nem tudhattuk meg. — Ezen hó 15-kén volt még egy műkedvelői előadás. A szüneti hontöltő enyedi tanuló ifjuság rendezte. „Bánk Bán“ t adták elő. Melinda szerepét tiszt. Székely Jánosné asszony volt szives elvállalni; s jól fogta fel, otthonos volt a színpadon, jól szavalt helylyel közel, néhol azonban igen sebes volt, két jelenet szépen sikerült, midőn Bánk-bán elátkozza gyermekét, s midőn a királynét kéri vissza férjét s gyermekét. Másfelől ne vegye fölünk rosz néven, ha megsajuk, hogy az illúsió rovására történt, kivált az utolsó jelenetben, hogy nem maskirozta arcát; nagyon élettelen halottnak látszott a koporsóban.

Ültözéke szép és sok gondal volt összeállítva. — Gertrudis királynét Hankó Luiza k. a. személyesíté szép sikerrel, miben segíté szép színpadi alakja és fényes ültözéke, több érzés kifejtés, melegség és kivált a bálnal való utolsó jelenetben több arczjáték lett volna szükséges. — Toiletje kitűnő volt, csak hogy a zseborát pár századdal, hanem csalódunk később találta fel Nürnbergben Héle Péter, ezért Gertrudis nem viselhette korában. A közönség mindkét ürühölyget zajos tapsokkal, virágosok-rossal fogadta. Bánk-bánt Fülöp Géza vitte szép eredményvel, valóban gyönyör volt hallgatni erőteljes hangját, a gyönyörű versek szavallata, ott, hol a kellő mérsékeltéget megtartotta s a hangsúlyt kellőleg hordozta. — Legsikerültebb jelenete a Petrubánnal való jelenet volt a pártosok között. Szép színpadi alak. Biberakot Szotyori József játszta kellő könnyűséggel és ügyességgel. A német lovagok spádéja hiányzott oldaláról, ez pedig kellőleg kiegyesítette volna a kobor lovagot. Endre szerepét Szabó Dániel szép felfogással játszta, valóban a lélektan ezen igen nehéz jelenetet szépen fogta fel, ámbár nagy hátrányára volt, hogy a ravatal puszta volt, a királynét játszó t. k. a. úgy látszik, félt a ravatala menni. Ez nehezítette a király szerepét s rontotta a közönség előtt az illúsiót, mert látszott, hogy a ravatal türes. Tiborczot Molnár Dénes adta, néhol a túlságig vitt síránkozó hangon, néhol meg túlságos nyersségben ment át. Petur-bánt Bíró Gyula játszta volna, ha ugyan szomorú beszédéből lehetett volna valamit megérteni. Mihály-bánt Szaecvai János, Simon-bánt Szöcs István. Ottó Nagy Gyula, Solommestert Zajzon Albert adták, ki több, ki kevesebb sikerrel.

Általánosán szólva, szépen összevágó, kerekded, jó előadás volt, a szép számmal összegyűlt közönség gyönyörrel élvezte e kedves dráma szépségeit. Kötettségét, megelégedését nagy mértékben ki is mutatta, sok taps, virágosok, koszorúk által, melyekkel jutalmazta az előadást és előadókat, végül pedig kihívással tisztelte meg az egész társulatot.

A jövedelem 86 frt 5 kr o. ért., melyet átadtak a helybeli t. lelkész úrnak, a végre, hogy ezen összeg kamatjából évente jutalom-könyvek osztassanak a helybeli ref. fiú- és leányiskola kitűnő növendékeinek.

Ojtozi.

Napi hírek.

— Az e városban is föllállítandó fogyasztási egylet alakítása tárgyában mult hó 15 kén tartott közértekezletből kiküldött bizottmány az egylet alapszervezetét illető munkálatait már készen levén, mely kinyomatva szétosztásra kerül, annak ellátása s egyéb alakítási előintézkedések végett az első kezdeményezők (53), s utólag a lakosság majd minden osztályaiból azok sorába lépett lelkes ügybarátok (183) nyilvános közgyűlésre már készen levén vasárnap (holnap), jelen hó 5 kén délután 5 órakor a városház községi termében fog megtartatni. Öhajandó, hogy e gyűlés, melynek határozataitól függ a kérdésben levő, sok tekintetben nagy fontosságú egylet jövődjöje, minél teljesebb legyen! További csatlakozásra a közgyűlés által megállítandó alapszervezet felsőbb helyeni helybenhagyása után fog az aláírás megnyitani.

— Horvát, Szlavon- és Dalmátországek bánjának beiktatási ünnepélyét rendező bizottság, a magyar országgyűlés mindkét házában elnökeihez intézett levelében annak tagjait a folyó évi szeptember hó 8 kán és 9-kén tartandó, ez ünnepélybeni részvételre szívélyesen felkérte, minék következtében ugy a felső-, mint az alsóház elnöke felszólítja a képviselőket, hogy minél számosabban jelenjenek meg.

— Az izraelita congressus által hozott, s ő Felsője által némi módosításokkal szentesített határozatok hivatalos közlése a „B.K.“-ben megkezdett. E határozatok szólnak nevezetesen: I. A hitközségek szervezése tárgyában; II. választási szabályzat az egyetemes gyűlés számára; III. szabályzat a népisokk s ezekkel összefüggőleg a rabbi-képző- és thalud-thora-intézetek tárgyában; IV. az országos iskolai pénzalap kezelése iránt; V. ezen pénzalap hováfordítása tárgyában; VI. a mintatanodák felhagyása tárgyában; VII. az országos iskolai alaplóból tett előlegezések visszatérítése tárgyában; VIII. az anyakönyvek, és végre IX. a Khebra Kadisának a községhöz való viszonya tárgyában.

— Gál József, az erdélyi földterhentesítési alapigazgatóság előadója, miniszteri titkári címet nyert.

— Április augusztusban. Megjárta volna a hir szerint egy valaki, kinek Kolozsvárt éppen dolga levén, egyuttal a szerencsét is megkísérelte három számmal; jó ismerősre bizván, hogy annak idejében az eredményről értesítse. És a lutri-tábla néhány nap mulva mutatta is a feltett számokat. A levél elment, s a szerencsefia messzi földről esőben, sárban a pénzt kivinni bejött. Késő este érkezett, s mint olyan ember, kire holnap sok ingyen kerül pénz vár, adott a vendéglobben elég dolgot a kellerekeknek. Másnap aztán a lutrián ugy fizették ki, hogy kijött ugyan a három szám, de nem azon, a melyekre tette, s ennél apróbb pénzt már csakugyan nem kaphatott volna sehol.

— Nagy veszedelem fenyegeti borvizet székely atyánkfiait. Kövezik, porondozzák a belső farkas-utczát, a templom körüli drága jó fünek, hol annyiszor tele legelte magát a ménes, már birtora sincs, s félő, hogy előbb-utóbb csak e sors éri a színház előtti legelőt is. — Igaz ugyan, hogy tekintve a praescriptiót, még-kérdés marad, vajjon a kiközvetítési jog nem enyészett-e el.

— Kolozs megye törvényszékének f. hó 7 én a következő polg. ügyek adatnak elő: 1. Söfalvi József Söfalvi Zsuzsanna és Turi Lajos ellen fekvősegek-hezi közönség megszüntetése tárgyában. 2. Hersch Áron Csizsár Lajos és József ellen 2250 frt iránt. 3. Lázár Alajosnak Mandula József elleni 3600 forintos ügye. — Előadó ülnök Szentiványi Gyula.

— Maros-Vásárhely törvényszéki elnöké Nagy Lajos törvényszéki ülnök választott meg mult hó 30 kán.

— Hymen mosolygva nézhetett le kedden városunkra; négy pár esküdött örökhitéséget egymásnak e napon pap előtt; ezek közt volt a versirodalom terén ismert Murányi (Farkas) Sándor is a kedves Bányai Róza kisasszonnyal.

— Azt a természeti tűnényét beszélék Kolozsvár egyik utczájáról, hogy állandó hegyiek képződnek rajta. Laicus ember szemétnék nézné, de a ki tudja, hogy ennek oly sokáig ott maradni szabályszerűleg nem volna szabad, gondolkodóba jön.

— A legéletrevalóbb gyermek ma körülbelül a kis Pilsz Nagy-Szebenben; már keresztelekor szerzett annyit, mennyiből megélhet. Gróf Castellano francia consul, császára nevében 400 darab Napoleon aranyat tett le számára, s születésével még a „komaasszony“-nak is szerencsét hozott, drága ékszereket ajándékozván a consul ennek is.

(sz-g.) Szamosújvárt folyó hó 12 kén műkedvelői előadás lesz, táncmulatsággal összekötve. A közreműködők közt van Simai Irma k. a., kinek kellendős játékában már többször gyönyörködünk. A közönség élvezetteljes estélyt vár.

— Ballagi Mór, jeles tudósunk, néhány napja Maros Váshelytől mlut leányánál, kir. táblai előadó Ilyés Károly fiatal nejenél.

— Orbán Balázs nagybecsű munkájának a „Székelyföld leírását“ pártolni s arra előzeteket gyűjteni határozta el Marosköz bizottmánya s Maros-Vásárhely képviselő testülete. Midőn fájdal-

munkát fejeztük ki a felett, hogy ily becses, s minden hazánkfát egyaránt érdeklő s nagy áldozatba került mű sem karoltatik fel annyira, menyhyire megérdemelne, öhajtanók, ha többi törvényhatóságaink is követnék, e részben Marosközék és Maros-Vásárhely példáját.

— Egy cikkében a „Hon“ a véletlen furcsa játékaul említi, hogy az első közös szavazás a delegációban a mohácsi gyász napjára esik stb. stb. — A „B. P. K.“ felelete erre a következő: Erős tollragó eszmésorultság kell hozzá, hogy valaki ily kifözamodott összehasonlítást tegyen. Vannak hazafiak, kik erőnek erejével gyászt látnak mindenben. De ez már több a többnél. Mohács és delegatio! — Mohácsnál a törökök 300 ezeren voltak, a magyarok 26,000-en. És utóbbiak mégis belevágtak egész elzántsággal. Ha Szulejmán szultán oly nagylelkű lesz vala, hogy a paritás elvénél fogva maga is éppen csak 26,000-rel jelenjen meg a csatateren, bizonyval fényes győzedelmet jegyzett volna fel krónikánk ama napról. — És az 1869-diki magyar delegatus csapat megjédt volna egy vele tökéletesen egyenlő számú — némettől? — ha mindjárt a baloldal (Zápolyaként) csak távolból nézi is a harczt, és várja be az eseményeket, hogy bármiként fordulnak, ő vegye hasznát. Azonban a hasonlat még abban is sántít, a miben a cikkíró tán nem is álmódta. Igaz, hogy a mohácsi gyásznap 1526. aug. 29-dike volt; de akkor még ő szerint számítottak. Még a XVI dik század vége felé a kalendariumot megváltoztatták, ugy hogy a mohácsi vész évfordulati napja 1869-ben nem augusztus 29-dike, hanem szeptember 10-dike. Így tehát Gergely pápa különös szeszélyénél fogva még a véletlen furcsa játéka sem indokolja a gyász-cikk gyászírójának neveléségy gyászt.

— A honvédelmi miniszterium jelentése szerint a polai tengerészeti iskolába növendékek vétetnek fel. A felveendőktől csak az kívántatik, hogy még 14 éven túl ne legyenek s egészséges testalkattal birjanak.

— Képviselőválasztás volt e hó 1 én Kecskeméten; ismét megválasztott Horváth Deme-ter, Bagi László ellenében.

KÜLFÖLD.

A Flórenczben, havi füzetekben megjelenő „Nuova Antologia“ ban, Olaszország egyik legjelesebb publicistikai közlönyében, Rnggero Boughe, ki mint a második kamra tagja, s mint politikai író, egyenlően magas rangot foglal el, egy cikkben behatóan tárgyalja Európa jelen viszonyait. Abból kiemelünk egy, az osztrák magyar monarchiára vonatkozó helyet, mely annál nagyobb figyelmet érdemel, mivel a szerző Ausztriának éppen nem föltétlen barátja. Ama hely következő: „Annak, ki jelenleg az osztrák politikát intézi, magának is bámulnia kell a föltét, hogy egy oly bonyolult gépezet kerekje, minő az osztrák-magyar monarchiáé, oly kedvezőleg haladnak előre, ő azt oly módon tudta összeilleszteni, hogy most már legkevésbé sem kell féltője bármely lükéstől, mely szétrombolással fenyegethetné.”

Erre a cikk megemlíti a gyors haladást a delegatiók munkálataiban, s az ausztriai pénzügy gyarapodását; nem bagyja figyelmen kívül az Ausztria különböző nemzetiségei, mint a csehek s lengyelek által fölmerített kérdéseket s erre hangsúlyozza, hogy ezen s némely más nehézségek daczára, a monarchia bámulatos módon visszanyerte erejét. — „Nemde lélekemelő s egészen új látvány, hogy a parlament által támogatott kormány oly nagy komolysággal szenteli magát a legfontosabb állami föladatakra, s az azok megoldása iránti elhatározásban mindinkább több tért nyer?”

Páris, aug. 31. China képviselője, Burlinghames, kormányától távsürgönyt kapott, melyben az, az Európával és az Egyesült Államokkal kötött szerződésekről szívélyes köszönetét fejezi ki. A „Public“ írja: Szándékba van véve, a törvényhozó test közlebbi ülészaka elé az alsóbb hivatalnokok fizetésére, — a föld, ital és fogyasztási adók leszállítására vonatkozólag — Páris városát illetőleg — törvényjavaslatot terjesztene elő.

Cherbourg, aug. 31. Megczáfoltatik azon hir, mintha a „Sabine“ hajón összeesküvés fedeztetett volna fel és hét matróz végeztetett volna ki.

A „Köln. Ztg.“ párisi levelezője helyesen látszik a valódi tényállást esetenli, midőn írja: „A nyugtalanító hírek, melyeket az értékpapírok alábbzállását célzó börze-üzérek a császár betegségeiről terjesztettek, minden tekintetben valótlanak. Igaz, hogy a császár régi bajaihoz újabb altesti betegség járult, de közvetlen életveszélyről, mint tegnap híresztelték, oly férfinél nem lehet szó, ki naponta egy egész óráig sétál a parkban. A császárné keleti útja ellenben, daczára benső öhajtasának Velenczét, Konstantinápolyt és a szent helyeket meglátogatni, valószínűleg mégis elmarad, minután a császár befolyásos pártívei nagy tevékenységet fejtenek ki a császárné uttervének meghúsiatása körül, mely a jelen körülmények közt igen merésznek látszik előttük.”

Ugyanezen lap más párisi levelezője a következőket jelenti aug. 25-ről:

„A belügyminiszter parancsából külföldre és a tartományokba táviratoztatott, hogy a császár tegnap a minisztertanácsban elnökölt; annyi bizonyos, miszerint hólyag-bajban szenved, mely a körülmények szerint veszélyes jellegű öltethet. A császárné vonakodott Corsikába utazni és csak a császár határozott parancsának engedett, mivel honmaradása leirhatatlan rosz benyomást okozott volna.

Legújabb.

Páris, szept. 1. A mai „Journal officiel“ jelenti: A császárné tegnap este Toulonba érkezett. Ő felsége az utazás fáradaimaitól elbgyadván, már jobban van.

A „Constitutionnel“ írja: Napoleon császár már felüldült és rendes életmódját ismét folytatja. A császár valószínűleg Chalonsba fog utazni.

Biztosan állítják, hogy a törvényhozó-test — a választások igazolásának befejezése végett — szept. 20-ra vagy 27-re hivatik egybe.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

Gy.-Fejérvár, aug. 25. 1869. — A mióta a krakói apácza esete feltűnt, a hírlapok tevék klastromi esetekkel, visszaélések leleplezésével, megvan ennek is a maga jó oldala, mert visszaélések mindenütt történhetnek; de, fájdalom! nem ritkán olyan közieseket is olvasunk, melyek tisztan hazug közzemények, több hivatásuknak megfelelő papi, vagy klastromi egyének alacsony rágalmozása.

A „Hon“ és „Pester Lloyd“ közlebbi számaiban egy hivatalos levelező a gy.-fejérvári igénytelen apácza kolostort, annak személyzetét s velük némely tisztos főpapi egyéneket veszen élezeinek tárgyal fel, és mivel többen az olvasók közül is ilyes léna köziesekben gyönyörködve, hajlandók azokat valódi igazságoknak tekinteni; azért a méltanyosság parancsolja, hogy azok megczáfoltasanak.

Hogy a nagy érdemekkel tündöklő és Erdély előtt minug felejtetlen püspök, jelenben kalocsai érsek Haynald úr ö nmilga itt városunkban egy irtalmas szerzet kolostort alapított, az igaz, és a melyben helybeli és vidéki leánykák tanítatnak, egy szárnyaban pedig betegek apoltának, az is igaz, és hogy azt most is kegyes adakozása által magas figyeiméro méltatja, nem tagadható; nem illik azonban előlmi a párczat jelenlegi püspök Fogarassy Mihály ö nmilga felett, mintha azon hasznos alapítványt eihanyagolna, pusztulásnak engedné. Levelező úr, ha körünköl való, mindennap láthatja, ha idegen utazó, szemébe tñthetett a nagy-piacz során emelt s bevegésze stadiumában anó nagyzerű építés, t. i. a kolostor és a hozzá kapcsolt templom, mit Fogarassy püspök saját erzenyéből tést.

Kiterjeszti tudósító rágalmozó tollát azon kanonok úrra is, ki a kolostornak felügyeletével megbizva van, azt irván róla, hogy rokonság csinyje alatt gyanus személyt tart hazánál, és hogy saját szölőjebeli villájában az apáczákat több versen világiakkal, főkép katonatisztekkel egybehozván, botráncokatja a gyermekanyákat. Azon kanonok úr igen ismeretes Fejérvárt, sőt az országban, ki nem csak papi nemes hivatásának megfelel, de minden itten lévő hasznos és üdvös, életrevaló intézményeknek élén áll, csak ez okból is köztiszteletben van, de sem rokona, sem szölője, annál is inkább benne villája nem levén, következőleg traktakat nem adhatott.

Egy más hasonlólag köztiszteletben álló főpapi úrnak ugyan szölője s benne csinos villája, és mint egykori tábori pap, olykor-olykor szüretre több papi, polgári személyekkel katonatisztekkel is vendégül meghív; de apáczákat vilájában eddig senki sem látott, nincs is semmi egybekötötésben a kolostorral, mely a püspök ö nmilga után, egyedül az előbbeni kanonok úr tisztje.

Hogy az anyák leányait a tanodából eltartanak, nem való, hogy e nyáron kevesebben jartak volna fel, nem tapasztaltatt; de ha ritkulnak is, nem azért van, mintha a tanítónék közt az erkölcsösség meglazult volna, hanem az építetési által a helyiség megszüklülven, a kórházi osztályból szakasztatott egy szük tanoda, és hogy épen jelenleg kevesen járnak fel, annak az az oka, mert szünetidő van és a feljárók csak privát tanulók.

Uraim! könnyű megfontolatlan valakit becsületében megölni; de valamit a tényleges halálból senkit fel nem támaszthatunk, ugy a normalis gyilkosság soha, vagy bajosan helyrehozható: ugyanazért jó lenne végre jánni minden balga híreknek, mielőtt azt nyilvánosságra bocsátjuk. Ha pedig csakugyan Fejérvárt tűzte ki élcei alapjait, találhatott volna elég közleni valót, a nélkül, hogy oly személyeket, testületet sértsen, melyek arra érdemet nem szolgáltattak. — o —

Nyiltér. *)

Gyula-Fehérvár, szept. 1. 1869. Tekintetes szerkesztő ur! A gy.-fehérvári „Hetilap“ aug. 25-diki számában a „Honról“ féltékeny anyai becsületérzést, hogy azon nemtelen hazugságot, melyet az apáczák klastroma körüli ferdén eszevelt epéskedést értint aug. 19-ki osti kiadásában közölt, — demontirozni fogja akkor, midőn már az idézett „Hetilap“-ból eléggé megérthette azt, miszerint belátván püspök ö nagyméltósága, hogy a vidékiekkel is most már annyira szaporodott az irtalmas tanítónék tanítványaik száma, mely az eddigi iskolai helyiséget szűkebbé, és szükségessé teszi azon áldozatkészségre, melyre magát elhatározta; — mert még a mult év végén Filák nevű építómesterral kötött szerződés folytán a belső felszerelésen kívül 30 ezer frta terjedő saját költségen, a földszinti három osztályból állott oskolaházat emeletessé, és az udvarba is bészolgáló, czélnak jobban megfelelő növeldei s tanszobákra felosztott intézetté, a közte volt kápolnacsát pedig terjedelmesebb templommá alakította.

Melynek ez idejű nagyságát, fontosságát, valamint nagyobb jövőjét mi csak bámolni, s annak örülni, nem pedig a „Hon“ és Comp. írója modoraként rágalmozni tanultuk.

A gy.-fehérvári „Hetilap“ aug. 25-ki számából azt is észlelhette a „Hon“, hogy a Haynald-klastrom mostan is virágzásban van, mert hiszen maga a zárda, hol a mindig hálás emléktűnkben álló volt erdélyi püspök, most kalocsai érsek ö ezje által szervezett irtalmas tanítónék laknak, niucsen teljességgel lebontva, épen és abban az állapotban, melyben Haynald az avval egybefoglalt

*) Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

körödal egytt városunkban hátrahagyni kegyeskedett, Tövis-utca 178 házsz. alatt jelenben is fennáll. Ugyanezen zárdában szülékörben ugyan, mióta az építkezés kezdetét vette és az iskolai szünetnapok tartanak, de mégis a tanítás foly, valamint a zárdának egyik mellékszobájában az isteni tisztelet minden nap megtartatik.

Tehát a „Hon“ cikkirója a valót nem tudja és semmit se tud, a mit tud is rossz, meddő hazugság s alaptalan rágalom.

Szabadjon azonban a t. szerkesztőséget egy, a „Hon“ cikkirójához intézendő komolyabb, és pedig becsületbe járó izenettel terbelnem.

Legyen szives a cikkiró ur saját, és azon kanonok urnak nevét, kiről minden tartózkodás nélkül nem kétkedett állítani: hogy erköletelen életéről volt híres, „urasága“ által választandó bármely lap után velünk fehérváriakkal azért közleni, mert óhajtanók annak egyéniségével, tulajdonságaival, állítólagos erköletelenségével megismerkedni, azok nemeről meggyőződést szerezni, kötelességünknek érzvén a cikkirónak tévedése es-

betőségében a becsületsértés elégtétele felől is intézkedni.

Mi kanonok uraink közül kebelünkben egyikről sem tudunk ily lealázó vonásokat.

Azért a nyilvánosság és az egyenes igazság jogosan megkívánja azt: hogy az ily féktelen rágalmozó idétességek sorompók közé, s ha okadatolt hirt terjeszteni, vagy tényt bizonyítani nem tud, csak mint anonyim mást becsületében gázolni, azt ócsárolni törekszik, becsületet rágó féregként vonassék kérdőre.

Többek által felkért Fogarasy Antal.

Nyílt levél t. esperes Lukácsfy urhoz Nagy-Baczonba.

Nagy-Ajtán, aug. 26. 1869. — Tudomásomra jött, miszerint ön anyáskodási minőségemet már több helyen azzal gúnyolá, hogy én néhai B. S. férjemtől született gyermekeimet is katóliázlatni akarom, mint a Gidófalvi gyermekeket. Azt vagyok bátor kérdeni öntől, honnan merítette

ezen alaptalan rágalmat, a mely által kötelességem iránti tisztá felfogásomat és a világrt sem bigottságot tanusító eljárásaimat a nevelés körül homályba borítani törekszik? vagy tán ön is fölkenje azoknak, kik segítik lobogtatni elleneim kezében az üldözés kanóczát? — Mi a G. gyermekeket illeti, igaz van önnök, mert katóliakóknak neveltettek, de csakis azért, mert a 48 iki forradalomkor maradván rám a 4 szegény árva, elhagyatva minden élvezhetőt vagyon nélkül, öket pedig minden lehető áron neveltetni akartam, és ez a lehető és boldogító mód csak vallásom után nyerhető kegyelet volt! — Így nyerek helyeket a jótékony alapítványokon, s Isten s a jó emberek segédemmel neveltettem fel a négy árva, mely nevelés által tisztességes kenyérben részesült mind a négy. — Azon elhagyatott állapotomban sem feledém felszólítani első férjem rokonait, ha nem ellenzik-e a vallásváltoztatást gyermekeimnél, de e mai napig semmi feleletet nem kaptam egy jó rokontól sem. Már most azt kérden tisztelteségedtől, melyik lett volna czélszerűbb? a vallásgyűlö-

ség aljas szenvedélyének hódolva, neveltetni hagy- ni öket, vagy a katólika vallás kegyelete által, tisztességes polczra emelni az emberek között?

A Bora-gyermekekért ne nyugtalankodjék ön vallásos buzgalma! mert míg én élek, ezek nem lesznek rászorulva, hogy kegalapítványokon neveltesselek. — Ezeket vegye ön tudomásul val- lásos aggodalmiért, — s kérem szüőjön meg be- csületem rovására — felhivatlan — gyámnikai tettei- met bíraltatni.

Özvegy Bora Sándorné.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 2-dikán: 5%, Metaliques 100 frt 62.30. 5%, Nemzeti kölcson 100 frt 71.30. Kamat 62.30. 1860. Kölcson 99.90. Bankrészevény 767. Hitel- intézeti részevény 297 frt 304.90. London 10 ft st. 125 frt 20 1/4 kr 123.10. Ezüst 120.75. Cs. királyi arany 5.90. Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81.50. Fiumei 80.—. Erdélyi 70.25. Horv.-Slavon 82.25.

HIVATALOS.

Sz. 709. 1869.

(460)

(1—3)

Áresőkentési hirdetés.

A Déésaknai m. k. Sóbánya hivatalnál a só és vízhozó járgányhoz kellő fo- gat előállítása folyó év September 24-én délelőtti 9 órakor a Déésaknai hi- vatali irodában áresőkentés utján a kevesebért válaakozónak kiadatik.

A bérelt kezdődik 1870-ik év január 1-ső én éstart 1872. December 31-ig. Mindenki, a ki az áresőkentésben résztveszen, tartozik bántapénzzel 100 frtöt előre letenni. Az áresőkentés megkezdése előtt írásbeli lepecsételt ajánlatok is elfoga- dtatnak, de csak 23-ik September délutáni 6 óráig, hasonló bántapénzzel ellátva, me- lyek csak az árverezés végén bontatnak fel.

A szerződési feltételek a Déésaknai m. k. sóbánya hivatali irodában bővebben megtekinthetők.

A válaakozó köteles 1000 frt. biztosítékot vagy készpénzben, vagy magyar vas- uti kölcsonkötvényekben, vagy földhitelintézeti záloglevelekben vagy pedig fekvő- ségben lekötöni.

M. k. Sóbánya hivataltól.

Déésaknán, 1869. September hó 1-én.

4099, 1869

(462)

(1—1)

Hirdetmény.

Kolozsvár közelében fekvő Szamosfalva községe összes koresma haszon véte- li joga haszonbérbe adása végett folyó hó september 7-ére kitűzött árverés azon na- pon, közbe jött akadályok miatt, megtartható nem lévén, újabb határidőh f. évi september hó 10-ik napja d. e. 9-órára tűzetett ki; a mikor is az árve- rezni szándékozók a helyszínen 100 frt. bántapénzzel megjelenni sziveskedjerek.

Kolozsmegye tisztségétől Kolozsvárt, september 2-án 1869.

12. 1869.

(456)

(3—3)

II od alisp. bír. sz.

Idézés.

Veress József s részeseinek mint elperesnek Kolumban Julianna s részesei ellen, Leesmér községében és határán a koresmálási jog haszonvétele, összesítése s arányosítása tárgyában beadott keresetében f. évi október 6-dik napjára kitűzött tárgyalásra az ösmeretlen birtokosok azon hozzáadással idézetnek meg, miszerint az esetlegesen meg nem jelenők jogai védelmére sz. somlyai ügyvéd Szé- nasy Miklós végzésileg hivatalból kinevezetett. Kelt Krasznamegye 2-od alispáni Bíróságától. Sz. Somlyón augusztus, 10-én 1869.

NEM HIVATALOS.

(452)

(2—3)

Demjén László

Kolozsvárt főpiacz.

Ajánlja a t. cz. közönségnek a bel- és külföldi irodalom választékos rak- tárat. A hirlapokban bár mely könyv- kereskedés által hirdett

könyvek, képek, hangjegyek gyorsan és árfölemelés nélkül szerez- hetők meg általa.

Bécsi zongorák a legolesőbb gyári áron.

VICTORIA

biztosító-társaság Kolozsvárt.

Biztosítéki alap:

Forgalom:

Table with 2 columns: Biztosítéki alap and Forgalom. Rows include Alapítke, Tartaléktöke, Díjtartalék, Összesen.

Biztosításokat fogad el, legkedvezőbb feltételek mellett.

Tűzkárok ellen (a villámcsapás által okozott tűzkárt, egy a kibuzerolko- das és oltás körüli rombolás által szenvedett kárt szintén bele értve) lak-, gazda- sági, és gyári épületek, malmak, butorok, gyárfelszerelések és gépek, kereskedel- mi árucikkék és raktárak, nyers és munkában levő termékek, mindennemű marhák (benn-égés ellen), széna, egyéb takarmány és szalmagabonákra nézve, ugy szabad- ban, mint fedél alatt.

Ez utóbbinál a biztosítás érvénye eleséplés után a magra is kiterjesztetik, ha a lerakodás helye iránt előre jelentés tétellett.

Alólirt vezérügynökség tisztelettel hívja fel a t. közönséget minden biztosítá- saival a VICTORIA-hoz fordulni, mint a mely a pontos kárfizetésekért nem csak évi bevételeivel, de tetemes biztosítéki alapjával is jótáll, mint erdélyi társa- ság a t. erdélyi közönséget különös előnyökben részesíti, s kárait köztudomásúlag azon- nál és igazságosan fizeti.

A birodalom legjobb nevű társa- gaival viszont — biztosítási összekötéseinel fogva, a VICTORIA bár mely magas értéket biztosítás alá elfogad.

Közelebbi felvilágosításokkal, nyomtatványokkal sat. minden fontosabb ponton felállított ügynőségek készséggel szolgálnak, ugyszintén központon a

„VICTORIA“ biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvárt, (nagy-piacz b. Kemény S.-féle háznál.)

A kereskedelmi és ipar-akadémia Gratzban,

egy stájerhoni kereskedők és iparosok által alapított magasabb kereskedelmi és iparos képző intézet

a f. é. október 1-én kezdő 7-dik évfolyamát.

Az iskola czélja: Derék üzletemberek elméleti és gyakorlati kiképzése. Szervezet: Az iskola áll két szakiskolából, a kereskedelmiből s a kereskedő- iparosból, mindegyik 3 éves tanfolyammal; az utóbbi vegytani és erömitani irányra oszlik. A szaktárgyakon kívül 3 nyelv tanítatik (olasz, francia, angol), a gyakorlati kiképzés teaintetéből léteznek egy mintairoda, egy vegyész-műhely s egy erömitani tanműhely.

Fölvételi feltételek. 14 életév, az alreáltanoda, a polgári tanoda vagy az algymnásiumi ismeretek. Azok számára, a kik ezen ismeretekkel nem bírnak, elő- készítő osztály létezik.

Védkötelezettség. Az akadémia tanulói, mint az egyetem hallgatói, az új vérdrendszer által kimondott egy évi önkéntesség kedvezményében részesülnek.

Növelde. Idegen tanulók számára két, az intézet tanárai által vezetett, s az intézet tanulói számára alapított növelde létezik, u. m.

a Kuhn Alajos tanár uré, 1. Mandelverbindungstrasse 69/13 a Wallnöfer György tanár uré, Schiessstattgasse 329/2.

Különbö tekinélyes családok is, a hol idegen tanulók felügyelést és ellátást nyerneek, jelöltetnek ki az igazgatóság által.

Minden kérdésre készségesen ad felvilágosítást és kimerítő átnézést a grázi kereskedelmi és ipar-akadémia igazgatósága.

Dr. ALWENS, igazgató.

Magyar király-szaloda

Károlyfehérvárt.

Alólirt egész tisztelettel jelentem a nagyérdemű közönségnek, hogy Károlyfehérvárt a volt Mégy-féle házat nagy szalodává alakítva át,

september 1-én megnyitottam

s a t. utazóközönség rendelkezésére bocsátom. Szalodámban 30 ké- nyelmes, újonnan berendezett szoba van, s alól egy legujabban felszerelt

kávéházzal, teke-asztaok s a legkedveltebb lapokkal.

Hogy a t. közönség pártfogását minden irányban megnyerhessem, a legutányosabb árszabályokat eszközöltem, a legpontosabb és gyors szolgálat mellett.

Főző Józset.

Stein János könyvkereskedésében kapható: Marosszék ismertetése.

Irta kisbacsoni Benkő Károly 1860—61-ben. Szerző felkérése folytán kiadták: nagy-kedei Fekete Sámuel nyug. kir. udv. tanácsos és Simon Elek ügyvéd. Ára füzve 2 frt 20 kr.

Az új polgári perrendtartás. Bevezetési rendeletekkel, és az ügyrenddel kiegészített zsebkiaadás. Ára 80 kr.

Községi kalauz, vezérkönyv magyar- és erdélyhoni községi bírák, előljárók és jegyzők használatára, felvilágosító és útba igazító jegyzetekkel s gyakorlati írománypéldákkal ellátva. Irta TÓTH LAJOS, a legujabb törvények és rendeletek nyomán. Ára 4 frt.

Legteljesebb pesti Szakácskönyv a szövegbe nyomott képekkel, Sz. Hilaire Jozéfa, Kováts Irma, Dorn Anna, Gombos Erzsi, s többek után, függelékkel a magyar-gazdasszony házi kincstára.

Külömbféle házi- pipere- és illatszerek készítés módja, és tze- rek fentartása s megjavítása, és egy teljes házi-orvos. Összeállította ZEMPLÉNYI ANTONIA.

Ára kötvé 2 frt. Diszkrétésben 3 frt.

Valódi római E béthur hegedüre. Ára 25 kr.

A hires Stánai-vasutimunkálatok 4—5 irányban felvett

igenszép fényképei. A nagyobbak darabja 3 frt. Kissebb 2 frt. Látogató-jegy alakban 30 kr.

Nyomatott az ev. ref. fötanoda betüivel (Bel-farkasutca 74 sz.

Ugyancsak Stein Jánosnál kapható:

Szerelmi pikantériák a francia udvari életből. Oettinger után közli Balázs Frigyes. Ára 1 frt 20 kr.

Mühlbach Luiza. Tartaroff her- czegnő vagy a Czárnő leánya. Történeti regény két kötetben. For- ditotta B. Ára 2 forint.

Az 1735-iki zendülés története. Történeti korrajz a XVIII. század- ból. Irta K. Papp Miklós. Ára 1 frt 20 kr. Postán küldve 1 frt 30 kr.

Egy falat kenyér története. Lem- velek az ember életéről. Mindkét nem- beli növendékek számára Má cé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára füzve 1 frt.

A kis Andor és Zoltán köny- ve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiszkolák I-ső és II-dik osztályainak számára írta Pánczél Ferencz. Tizenkét csin- os fametszettel. kemény köt. 50 kr.

Csemegék kisebb gyermekek számára, melyekkel családok, kisdedovók- és ele- mi tanítóknak kedveskedik Gáspár J. nagyenyedi nevelésnár és képezdeigaz- gató Harmadik javított, 9 beszőly- és 170 vers-esemegével bővített kettős kiadás; névszerint:

egyik író velinre nyomott diszkiadás, 2 gyönyörű színezett, 2 könyomásu és 23 fametszésű képpel. 20 1/2 nyolezadrét iv, diszes borítéku kem.köt. 2 frt 60 kr.

másik szép fehé papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomásu képpel. 20 nyolezadrét iv, csinos borítéku kemény kötésben csak 1 frt.

Eladó birtok. Egy nem nagy de tagosított, mind első osztályu földkeből álló, várososh és a vasuthoz 1/4 órányira fekvő birtok többféle Regálékkal, kilecz lakszobával, mindenféle gazdasági épületekkel, — 40 — 50 marhára való istállókkal, nagy ve- teményes kertekkel, sok szőlővel, a me- lyek közül több mint 2 hold termés alatt lévő rizling és furmint, elegendő erdő- vel örök áron eladó — Értekezhetni sze- mélyesen vagy bérmentes levél által Ko- lozsvárt, ügyvéd tekintetes Székely Márton. N.-Enyeden tkts. Czirner Jó- zsef urakkal.

Hirdetés. Nemes Hunyadmegyében a Gyó- gyi és Almási járásokba kebeleztett Al- gyógy, és Felfalu, Feredő gyógy, Gyal- már e. a. t. községekben arányosított koresoma jogok haszonbérbe adására a Kolozsvári Közlöny 98. 99. és 100. szám- jaiban is kibírdett árverezés ez évi se- ptember 8-án bizonyos közbírdett aka- dályok miatt nem tartathatván meg, annak bizonytalan időre lett elna- polása ezennel közhírré tétetik.

Algyógyon, aug. 30-án 1869.

Berivoy György Kun Kocsárd mint biróság bitokossági elnök. megbízottja.

Kolozsvárt az óvárban a 252 számu Gáll János-féle emeletes-ház, a mely az utcára két bolttal, s egy tökéletesen berendezett személyessütődével van el- látva, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Kolozsvárt Gáll János- nál, (Széchenyitér 42 sz. a. boltban,) vagy ügynök Bartha Lajosnál (főter 2-dik sz. a.)

Egy serfözde készségeivel, egy 30 ausztr. vedres réz üst, kádak, egy elbontható új hűtő, 11 két és egy akós hordók szabad kézből eladók. Folyó évi september 15- kéig értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél utján Koronkai Jó- zseffel Sz.-Udvarhely.